

OD 1 LISTOPADA INTEGRACJA KOMUNIKACJI

Z dniem 1 listopada br. Gmina przekazuje część realizowanego dotąd samodzielnie zadania organizacji transportu publicznego Miastu Poznań. Jest to finał negocjacji i przygotowań, których pierwszym efektem było wprowadzenie w 2015 roku karty PEKA. Dla zawarcia porozumienia konieczne było uzyskanie możliwych do zaakceptowania warunków finansowych, a także przekształcenia Zakładu Komunalnego z formuły zakładu budżetowego w jednostkę posiadającą osobowość prawną – spółkę komunalną. Wg uzgodnionej zasady każda ze stron płaci za komunikację na swoim terenie, co oznacza, że Poznań będzie regulował koszty przejazdów naszych autobusów po swoim terenie, gmina po swoim. Niestety jest jeszcze jeden warunek – ZTM pobiera sporą część wpływów z biletów tytułem wynagrodzenia za przejazdy pozostałymi środkami transportu na terenie objętym systemem. Mówiąc wprost, pasażerowie z naszej gminy za przejazdy do Poznania, po mieście oraz w bezpośrednim sąsiedztwie miasta (tj. po terenie objętym strefą A i B taryfy ZTM) zapłacą mniej niż do tej pory, jednak za ten przywilej dopłaci gmina. Gmina poniesie również koszty organizacji komunikacji na przekazanych pod zarząd ZTM liniach (opłata od liczby kilometrów). Na szczęście wpływy i koszty zbliżyły się na tyle, że porozumienie jest możliwe. Dotąd dotacja ze strony budżetu Gminy do komunikacji to kwota rzędu 2,2 mln zł rocznie, po integracji wzrośnie o niespełna 100 tys. zł. Zyskają pasażerowie, którzy wg szacunków zaoszczędzą ok. 250 tys. rocznie. Pomimo, że koszty tzw. wozokilometra należą w naszej komunikacji do najniższych w aglomeracji, to obciążenia dla budżetu Gminy w przeliczeniu na mieszkańca są niewątpliwie najwyższe – to efekt długości tras i stosunkowo niskiej gęstości zaludnienia. Gmina ponosi tak ogromne koszty utrzymania komunikacji publicznej mając na względzie umożliwienie dojazdów do pracy (efekt: jeden z najniższych wskaźników bezrobocia w aglomeracji), do szkół (pełen wybór szkół i uczelni), jak również instytucji kultury, rekreacji, służby zdrowia, obiektów handlowych itp. Szczegóły związane ze zmianami w komunikacji przedstawiałem obszernie podczas zebrań wiejskich. Obecnie będzie można się z nimi zapoznać z oficjalnego informatora, a także z ogólnie dostępnych źródeł. Integracja z Poznaniem dotyczy połączeń pomiędzy Kleszczewem, a Rondem Rataje. Kursować tutaj będą, jak dotąd, autobusy linii 431 (przez Gowarzewo), 432 (przez Komorniki), a dodatkowo także na odcinku Tulce rondo Rataje nowej linii 435. Na tych 3 liniach administratorem będzie od 1 listopada br. Zarząd Transportu Miejskiego, który będzie zlecał wykonywanie przewozów naszej jednostce Zakładowi Komunalnemu Sp. z o.o. Zintegrowany transport stanowi ułatwienie dla pasażerów, korzystają bowiem z jednego nośnika biletów okresowych (karta PEKA) i jednej taryfy biletowej. Władze Gminy postanowiły, że będzie to taryfa strefy „B” na liniach 431, 432, 435 we wszystkich miejscowościach, objętych ich przebiegiem. Klienci mają do wyboru możliwość opłacania przejazdów na podstawie biletów okresowych lub z tPortmonetki na karcie PEKA, na podstawie jednorazowych, biletów czasowych w formie papierowej lub kasowanych poprzez aplikacje w telefonach komórkowych. Dodatkowo rozwijana jest oferta biletu Bus-Tramwaj-Kolej. Gmina pozostanie nadal organizatorem komunikacji i przewoźnikiem na pozostałej części obszaru, tj. od Kleszczewa przez miejscowości Poklatki, Nagradowice, Krzyżowniki, Śródka, Zimin, Krerowo do Markowic kursować będą autobusy nowej linii 488. Linia 488 będzie linią bezpłatną. W ten sposób za przejazd komunikacją publiczną w kierunku Poznania i z powrotem wszyscy mieszkańcy Gminy Kleszczewo będą ponosić koszty jak w strefie „B”, niezależnie od miejsca zamieszkania. W przypadku biletów okresowych pasażer z Markowic będzie ponosił koszty dojazdu do Poznania identyczne jak mieszkaniec Tulec. W gestii Gminy pozostaje także organizacja transportu na linii 489 (Kleszczewo – Swarzędz), gdzie obowiązywać będzie taryfa opłat ustalana przez Radę Gminy Kleszczewo. Nadal na wszystkich liniach dzieci zachowują prawo do bezpłatnych przejazdów po terenie gminy Kleszczewo aż do ukończenia gimnazjum. W tym przypadku, pomimo, że w Poznaniu tego przywileju nie ma, u nas będzie inaczej, gdyż opłaty na kartach PEKA zostaną wniesione z budżetu Gminy (uczniowie szkół są wyposażeni w kartę PEKA z momentem przyścia do szkoły). Na linii 489 zachowują prawo do bezpłatnych przejazdów osoby po ukończeniu 65. roku życia, jednak na liniach 431, 432 i 435 obowiązuje zasada ustalona w Poznaniu – w tym przypadku występuje jedynie ulga 50% dla emerytów i rencistów, natomiast prawo do przejazdów bezpłatnych dotyczy dopiero osób, które ukończyły 70-ty rok życia. Integracja oznacza przekazanie części uprawnień do Poznania, dotyczy to cen za bilety, ustalania regulaminów, w tym ustalania uprawnień do ulgowych i bezpłatnych przejazdów. W związku z tym należy zwrócić uwagę również na regulaminy na liniach gminnych 488 i 489, gdyż są one też dostosowane do zasad przyjętych na liniach aglomeracyjnych.

SPOTKANIE ORGANIZATORÓW KOMUNIKACJI

28 września br. w salach Ośrodka Kultury w Kleszczewie odbyło się spotkanie wóldarzy miast i gmin aglomeracji poznańskiej, na których terenie jest organizowana komunikacja publiczna. W spotkaniu uczestniczyli także przewoźnicy, jak również kierownictwo Zarządu Transportu Miejskiego, który obecnie jest głównym organizatorem transportu na przeważającej części tego obszaru. Spotkanie było poświęcone wymianie doświadczeń w sferze komunikacji publicznej. Przedstawiciele ZTM: Dyrektor Piotr Snuszka oraz Wojciech Miechowicz – Kierownik Działu Transportu Aglomeracyjnego i Informacji

Pasażerskiej omówili szczegółowo zasady rozliczeń finansowych pomiędzy uczestnikami porozumień międzygminnych, w ramach których ZTM pełni rolę organizatora przewozów, jak również zapoznali z systemem informacji pasażerskiej funkcjonującym obecnie w Poznaniu, a który będzie miał szansę również być zakupiony przez zainteresowane gminy. Podjęto także dyskusję na temat celowości wprowadzenia ograniczeń w zakresie sprzedaży biletów przez kierowców – postulat wart rozważenia, jako że sprzedaż biletów wydłuża czas przejazdu. ZTM zwrócił się o opinię w sprawie wprowadzenia do sprzedaży w autobusach jedynie biletu 10 minutowego i 40 minutowego (normalnego i ulgowego). Pozostałe bilety nie byłyby dostępne u kierowcy. Bardziej kontrowersyjną propozycją jest prawo odmowy sprzedaży biletu przez kierowcę w przypadku gdy kupujący nie posiada odliczonej kwoty pieniędzy. Na opinie Gmin i przewoźników ZTM czeka do 24 października br. (proszę o wysyłanie swoich sugestii na adres zk@kleszczewo.pl, lub pod nr telefonu 61 8176033 w.167). Ze względu na obecność na spotkaniu zarówno zleceniodawców, jak i wykonawców współpracujących z Zarządem Transportu Miejskiego, interesujące były oceny przedstawiane przez strony tej trwającej już w części gmin współpracy – generalnie oceny były pozytywne.

INTEGRACJA TEMATEM KONFERENCJI PRASOWEJ

Niezależnie od spotkania przewoźników, 28 września br. miała miejsce konferencja prasowa, podczas której ogłoszony został oficjalnie zamiar integracji z dniem 1 listopada br. komunikacji Gminy Kleszczewo z systemem, którego organizatorem jest w imieniu Miasta Poznania Zarząd Transportu Miejskiego. Tytułem wstępu przedstawiłem dziennikarzom prezentację n/t obecnego zaawansowania realizacji usług w zakresie komunikacji publicznej w naszej gminie, projektowane zmiany, a także cele integracji. Stanowisko Poznania w sprawie integracji przedstawił W-ce Prezydent Poznania Maciej Wudarski, który przedstawił politykę miasta odnośnie systematycznego zwiększania roli transportu publicznego. Informacji udzielali także Dyrektor ZTM w Poznaniu Piotr Snuszka oraz Prezes Zakładu Komunalnego w Kleszczewie Sp. z o.o. Ryszard Pomin. Na zakończenie konferencji wydano wspólny komunikat, który ukazał się w większości poznańskich mediów.

AKTYWNE TABLICE W NASZYCH SZKOŁACH

Nasza Gmina uzyskała granty w rządowym programie rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych – „Aktywna tablica”. Zostały zawarte umowy odnośnie wsparcia obu zespołów szkół sprzętem wartości łącznie 28 tys. zł. Dotacja z budżetu Państwa zostanie zwiększona o udział Gminy, który wyniesie co najmniej 20% wartości całego programu. Z powyższych środków gmina zakupi i zainstaluje sprzęt, zapewni przeszkolenie osób obsługujących oraz opiekę administratora. ZS w Tulcach otrzyma tablicę interaktywną, projektor, monitor 55" oraz zestaw głośników. Do ZS w Kleszczewie trafią 3 tablice z projektorem. Kwoty zainwestowane w obu szkołach wynoszą po 17.500 zł.

GINA WSPIERA RATOWANIE ZABYTKÓW

Gmina Kleszczewo jeszcze w tym roku dofinansuje remont Kościoła w Kleszczewie kwotą 37.600 zł. Wsparcie dotyczy prac konserwatorsko-budowlanych w prezbiterium. W bieżącym roku została również udzielona pomoc parafii tuleckiej w na renowację zabytkowej ambony oraz murów obwodowych kościoła w wysokości 67,836 zł.

„SKARBY LASU”, ETAP DRUGI

W lesie tuleckim zamontowana została mała architektura związana z realizacją drugiego etapu projektu Ścieżka ekologiczna – „Skarby lasu”. Tym razem wzdłuż drogi leśnej prowadzącej w głąb lasu, aż do miejsca, gdzie przed laty przebiegała linia kolejki wąskotorowej, ustawionych zostało 5 tablic informujących o faunie i florze leśnej, a także o historii kolejki wąskotorowej w gminie Kleszczewo. Na końcu ścieżki ustawiono wiatę turystyczną, znalazły się również kosze na śmieci, i kierunkowskazy. Wartość całego projektu to 22.500 zł, w całości sfinansowano ze środków pozyskanych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

POWSTANĄ NOWE BOISKA

Gmina Kleszczewo uzyskała wsparcie z Ministerstwa Sportu i Turystyki na budowę boiska lekkoatletycznego w Tulcach. Wsparcie w ramach rządowego programu „Orliki lekkoatletyczne” dotyczy budowy bieżni lekkoatletycznej 4-ro torowej o długości 200 m i boiska wielofunkcyjnego z nawierzchni poliuretanowej. Przyznana dotacja w wysokości 400 tys. zł stanowi 42,9% kosztu inwestycji – pozostałe środki zabezpieczy Gmina. Nowe boisko (o sztucznej nawierzchni trawiastej) powstanie także w Gowarzewie. W sprawie budowy został już ogłoszony przetarg – oddanie do użytku nastąpi w pierwszej połowie przyszłego roku.

RUSZA NAJWIĘKSZA INWESTYCJA W HISTORII POWIATU

Firma Eurovia wygrała przetarg na przebudowę drogi powiatowej Kleszczewo – Swarzędz (Zalasewo). Jest to największa i najdroższa inwestycja w historii Powiatu Poznańskiego, warta 24,2 mln zł, z czego 16,2 mln zł będzie pochodzić z budżetu UE. Jak już informowałem w ramach tego zadania przebudowany zostanie odcinek od ulicy Olszynowej w Zalasewie, przez Gowarzewo do węzła S5 w Kleszczewie. Firma zamierza rozpocząć pracę na odcinku od końca zabudowy Gowarzewa do skrzyżowania z drogą do Rabowic począwszy od 23 października br. W pierwszej kolejności zostanie tutaj poddana modernizacji jezdnia (poszerzenie, nowa nawierzchnia, korekta skrzyżowań itp.). Z początkiem przyszłego roku zaplanowano rozpoczęcie prac na odcinku od wyjazdu z Gowarzewa w kierunku do Kleszczewa – tutaj prace również obejmą najpierw jezdnię, z tym że zakres robót będzie rozszerzony o wykonanie nowej podbudowy. Odcinki przebiegające przez Gowarzewo zostaną w tym czasie objęte inwestycjami w zakresie uzbrojenia podziemnego. O skali przedsięwzięcia niech świadczy garść danych prezentowanych przez ZDP: „w czasie całej budowy użytych zostanie 1500 ciężarówek masy bitumicznej (30 tys. ton!). Na chodnikach ułożonych zostanie 15 tys. metrów kwadratowych kostki brukowej. Ustawionych zostanie 220 słupków do znaków drogowych. Ułożonych zostanie 8 kilometrów krawężników i oporników betonowych oraz blisko 3 kilometry rur kanalizacji deszczowej.” Do tego należy dodać inwestycje w infrastrukturę podziemną, którą jeszcze przed wykonaniem nawierzchni zamierza wykonać nasza gmina – to budowa kanalizacji sanitarnej, jak również przebudowa części sieci wodociągowej. Pomimo trudności (w pierwszym przetargu jedna oferta o dwukrotnie wyższej wartości), za drugim razem przetarg został rozstrzygnięty i już wkrótce ruszą wykopy w Gowarzewie w ulicy Swarzędzkiej. Tak gigantyczny zakres prac, który ma zostać wykonany w rekordowo krótkim czasie, bo do 15 sierpnia przyszłego roku, będzie oznaczał ogromne utrudnienia w ruchu kierowców i pieszych. O zastępczych rozwiązaniach komunikacyjnych będziemy informować na bieżąco.

NOWE PRZEDSZKOLE PUBLICZNE I ŻŁOBEK W GOWARZEWIE

Przedszkole o uprawnieniach placówki publicznej, ale prowadzone przez prywatnego inwestora. Do tego w tym samym budynku żłobek, to nowość w naszej gminie. Żłobek, to instytucja, której coraz bardziej brakowało, jako że pod względem wieku mieszkańców gmina Kleszczewo jest jedną z najmłodszych w aglomeracji poznańskiej. Obiekt składa się z czterech sal przeznaczonych dla dzieci przedszkolnych oraz 3 sal dla maluchów uczęszczających do żłobka (w tym jedna sala do odpoczynku dzieci), jak również wszelkich wymaganych przepisami pomieszczeń i elementów wyposażenia. Przedszkole publiczne realizuje podstawę programową wychowania przedszkolnego, zapewnia bezpłatne nauczanie, wychowanie i opiekę w czasie ustalonym przez organ prowadzący, nie krótszy niż 5 godzin, przeprowadza rekrutację dzieci w oparciu o zasadę powszechnej dostępności, zatrudnia nauczycieli posiadających wymagane prawem kwalifikacje. Tak więc, koszty pobytu dziecka w ramach 5 godzin opłaca w 100% gmina (za wyjątkiem opłat za wyżywienie), biorąc za podstawę koszty ponoszone we własnych placówkach. Za pobyt dziecka ponad obowiązkowe 5 godzin opłata wynosi 1 zł za każdą godzinę. Opłata ulega obniżeniu o 50% za drugie dziecko oraz o 75% za każde następne dziecko z rodziny korzystające z usług przedszkola. Gmina dofinansowuje również pobyt dziecka w żłobku, kwota dotacji wynosi 300 zł na dziecko zamieszkałe na terenie gminy Kleszczewo.

WYBORY W LGD TRAKT PIASTÓW

Podczas Walnego Zgromadzenia członków LGD Trakt Piastów w dniu 19 września br. dokonano zmian w Statucie (uproszczenie odnośnie możliwości uzyskania członkostwa), jak również dokonano wyboru władz. Wprawdzie kadencja Zarządu i Komisji rewizyjnej mija dopiero w październiku, ale członkowie

obu organów stowarzyszenia złożyli rezygnację aby umożliwić przeprowadzenie wyborów bez konieczności zwoływania kolejnego Zgromadzenia (zmiany w statucie, które były głównym powodem wyboru terminu zgromadzenia, musiały zostać przyjęte najpóźniej we wrześniu). Wybrano Zarząd w składzie: Janusz Kamiński (Wójt Gminy Mielezszyn), Bogdan Kemnitz (Wójt Gminy Kleszczewo), Włodzimierz Leman (Wójt Gminy Gniezno), Andrzej Łozowski (Wójt Gminy Łubowo), Szymon Matysek (Burmistrz Miasta i Gminy Kostrzyn), Dorota Nowacka (Burmistrz Miasta i Gminy Pobiedziska), Adam Serwatka (Burmistrz Miasta i Gminy Kłecko), Jacek Sommerfeld (Wójt Gminy Czerwonak), Tomasz Zwoliński (I Z-ca Burmistrza Miasta i Gminy Swarzędz). Zgodnie ze statutem wyboru prezesa dokonują członkowie Zgromadzenia w głosowaniu tajnym. Pełnienie funkcji Prezesa powierzono nadal niżej podpisanemu. Stowarzyszenie LGD Trakt Piastów to organizacja odpowiedzialna za wydatkowanie znacznych środków publicznych: kilkunastu milionów środków unijnych, kwot pozyskiwanych z innych źródeł, a także wpłat pochodzących ze składek członkowskich. Organizacja dysponuje 4-ro osobowym biurem (minimalna wielkość zatrudnienia w przypadku LGD o liczbie mieszkańców obszaru działania przekraczającej 100 tys.). Dokonano również wyboru komisji rewizyjnej. Komisja będzie pracować w nowej kadencji Stowarzyszenia w następującym składzie: Krzysztof Krygier, Maria Leśniewska, Beata Frydryczak. „Trakt Piastów” uczestniczył w ostatnich miesiącach w wielu imprezach organizowanych w poszczególnych gminach, w tym w Dniach Gminy Kleszczewo – III edycji w Tulcach. Podczas Wojewódzko-Archidiecezjalnych Dożynek Wielkopolskich w Gnieźnie nasza LGD zajęła I miejsce w konkursie „Najciekawsze stoisko Wystawy Rolniczej”. W konkursie „Aktywne sołectwo” organizowanym przez LGD Trakt Piastów dwa granty uzyskały sołectwa z naszej gminy, tj. Śródka (wyposażenie i otwarcie świetlicy) i Tanibórz (boisko wiejskie). Osoby przedsiębiorcze zachęcam do śledzenia informacji na stronie internetowej Stowarzyszenia, ze względu na przygotowywane kolejne nabory środków na podejmowanie działalności gospodarczej oraz na działalność związaną opieką nad małymi dziećmi i osobami starszymi.

DUŻE POPARCIE DLA INWESTYCJI

Podziękowania należą się mieszkańcom za masowe poparcie dla budowy węzła przesiadkowego na terenie gminy, jak również budowy ścieżki rowerowej pomiędzy Gowarzewem, Tulcami i Poznaniem. Obie inwestycje wymagają przedstawienia list poparcia ze strony mieszkańców, jak również firm. W przypadku węzła przesiadkowego uzyskaliśmy poparcie 5101 (!!!) osób i 90 firm (poparcie firm liczy się trzykrotnie w stosunku do osób, stąd jest równe 270 głosom). Co warte podkreślenia poparli nas również mieszkańcy okolicznych miejscowości z sąsiednich gmin, zwłaszcza tych, przez które przebiegają linie naszej gminnej komunikacji. Dziękuję za wszystkie głosy poparcia, dziękuję tym wszystkim, którzy pomogli w uzyskaniu tak wielkiego wsparcia dla tych ważnych przedsięwzięć. Liczymy na korzystne rozstrzygnięcia w obu konkursach, aczkolwiek konkurencja jest ogromna. Przypomnijmy, przygotowaliśmy wart ok. 28 mln zł (w tym 19 mln zł dotacji z budżetu UE) projekt dotyczący rozwoju infrastruktury gminnej komunikacji. W ramach tego projektu, który hasłowo dotyczy węzła przesiadkowego na terenie gminy Kleszczewo, chcemy wybudować dwa miejsca przesiadkowe, tj w Kleszczewie i w Tulcach. Arcyważną sprawą jest zakup nowego, niskoemisyjnego taboru autobusowego (9 sztuk autobusów o silnikach klasy Euro 6), jak również modernizacja i rozbudowa bazy Zakładu Komunalnego – miejsca garażowania oraz zaplecza technicznego nowoczesnych autobusów. Inwestycja obejmuje również modernizację drogi dojazdowej do węzła w Kleszczewie – ul. Sportowej (poszerzenie, budowa chodnika, ścieżki rowerowej, parkingów, oświetlenia). W drugim przypadku, chodzi o budowę ścieżki rowerowej wzdłuż drogi powiatowej Gowarzewo – Tulce – Poznań. Wniosek Powiatu Poznańskiego jest już złożony do WRPO (środki UE) w wyniku inicjatywy i zabiegów ze strony Gminy Kleszczewo, która sfinansowała prace dokumentacyjne niezbędne do aplikowania o środki. Inwestycja warta ponad 7 mln zł, w przypadku sukcesu starań, pozwoli nie tylko na wybudowanie bezpiecznej, ok. 6 km ścieżki rowerowej, ale na rozwiązanie problemów chodników i oświetlenia. Przygotowana dokumentacja wskaże rozwiązania w zakresie przyszłych prac związanych z poszerzeniem i odwodnieniem drogi, co obniży koszty i zapewne przybliży realizację dalszych inwestycji na tej drodze. Tutaj podobnie jak w przypadku programu utworzenia na terenie gminy węzła przesiadkowego, niezwykle ważne są podpisy poparcia, stąd też wszystkim, którzy takiego poparcia udzielili wyrażam serdeczne podziękowanie.

DYSKUTOWALIŚMY O SPRAWACH MIESZKAŃCÓW

Wrzesień, to czas zebrań wiejskich. Dzieje się tak od czasu wejścia w życie przepisów regulujących zasady funkcjonowania funduszu sołectkiego. Sołectwa omawiają wówczas realizację zadań za bieżący rok, wprowadzają ewentualne korekty w planach i, co najważniejsze, uchwalają plan wydatków funduszu na kolejny rok. Kwota wyliczona wg ustawowego algorytmu na przyszły rok dla 14 sołectw to 317,6 tys. zł, jest to wzrost w stosunku do bieżącego roku o ponad 20%. Zgodnie z podjętymi decyzjami środki zostały przeznaczone w 39% na inwestycje, w 37% zakupy materiałów (ławki, stoły do ping ponga, kosze itp.) oraz organizację festynów 7,5% (łącznie 23.761,50 zł).

Tematem przewodnim, który omawiałem podczas tegorocznych zebrań była komunikacja gminna. Krótka prezentacja działalności od niezwykle skromnych początków, przez przedstawienie stanu obecnego, po gotowe już ambitne plany na przyszłość. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się zmiany, które są przygotowywane w związku z integracją z komunikacją Miasta Poznania. Z uwagą wysłuchano także informacji na temat planów rozwoju, w tym odnośnie zabiegów o środki na inwestycje w tabor, bazę Zakładu Komunalnego i miejsca obsługi podróżnych. Drugim ze stałych punktów części informacyjnej była prezentacja pozostałych gminnych inwestycji, tych realizowanych, jak i będących w przygotowaniu. Podczas przedstawiania tegorocznego tematu przewodniego oraz informacji o inwestycjach cennym atrybutem był projektor i ekran – znakomicie ułatwiło to min. porównanie cen biletów, czy zobrazowanie planowanych inwestycji. Wg założonego scenariusza, ostatnim punktem zebrań były zapytania i wnioski mieszkańców. Serdecznie dziękuję za miłą atmosferę spotkań i owocną dyskusję. Wszystkie przedstawione problemy będą przedmiotem pracy Urzędu Gminy, jednostek organizacyjnych, jak również instytucji zewnętrznych odpowiedzialnych za realizację zadań.

Bogdan Kemnitz